

Burgemeester en wethouders

Datum 25 september 2024

Onderwerp

Beleidsplan voor- en vroegschoolse educatie

Wij willen

Gelijke ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren.

Wij besluiten

1. In te stemmen met het Beleidsplan voor- en vroegschoolse educatie en deze ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.
2. Kennis te nemen van het advies vanuit de Adviesraad Sociaal Domein.
3. Akkoord te gaan met de schriftelijke reactie Adviesraad Sociaal Domein.

Want

1.1 De periode van het voorgaande beleidsplan is verstreken

In 2017 is er in De Wolden een beleidsplan vve opgesteld. Diverse landelijke en lokale ontwikkelingen maken het wenselijk en noodzakelijk om het plan te vernieuwen. Landelijk zijn er veranderingen in wet- en regelgeving. Daarnaast is er vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor 2023 – 2026 een nieuwe beleidsperiode ingegaan van het landelijke onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Dat heeft lokaal invloed op de afspraken met onze partners en ook de onderlinge samenwerking vraagt om nieuwe doelen en kaders.

1.2 De start is cruciaal, de eerste levensjaren zijn bepalend voor toekomst

Uit onderzoek weten we dat de jonge jaren heel belangrijk zijn voor de ontwikkeling van een kind. De startpositie van kinderen, bijvoorbeeld op het gebied van taal, beïnvloedt het verdere leerproces. Achterstand ontstaat al vroeg en stapelt zich op gedurende de schoolloopbaan. Aandacht voor de eerste levensjaren is daarom cruciaal. Dit is recent bevestigd in het pre-COOL cohortonderzoek.

1.3 Er zijn nog steeds kinderen die starten met een (taal)achterstand in groep 3 van de basisschool

Het doel van voor- en vroegschoolse educatie (vve) is om peuters met een (taal)achterstand, of een mogelijk risico daarop, beter voor te bereiden op de basisschool en ervoor te zorgen dat kleuters zonder achterstanden naar groep 3 kunnen. Deze kinderen worden ook wel 'doelgroepkinderen' genoemd.

Voorschoolse educatie is voor doelgroepeuters op kinderdagverblijven;

Vroegschoolse educatie is bedoeld voor doelgroepkleuters uit groep 1 en 2.

2. De Adviesraad Sociaal Domein is positief

De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) staat, onder voorbehoud van een aantal meegegeven adviezen, positief tegenover dit beleidsplan en spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop dit tot stand is gekomen.

3. Schriftelijke reactie Adviesraad Sociaal Domein

De Adviesraad heeft op een aantal onderdelen tekstuele verbetervoorstellen gedaan en een aantal aandachtspunten meegegeven. Om de Adviesraad terug te koppelen op welke

wijze de adviezen zijn verwerkt is namens het college een inhoudelijke terugkoppeling opgesteld.

Maar

Er is geen maar. Het nieuwe beleidsplan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met onze vve-partners. Ook hebben zij meegelezen en geschreven in de eindversie van dit beleidsplan.

Achtergrond

We werken samen aan gelijke kansen voor alle kinderen

Met voor- en vroegschoolse educatie in De Wolden streven we naar gelijke kansen voor alle kinderen in onze gemeente, zodat zij een sterke basis hebben voor hun verdere (school)loopbaan en maatschappelijke participatie.

We geloven dat preventie essentieel is en willen problemen bij kinderen en gezinnen vroegtijdig signaleren en aanpakken. Dit is in lijn met onze inclusieve gemeentelijke visie waarin een sterk preventief veld nodig is om de ambities voor onze jeugd waar te maken (Kadernota Sociaal Domein 2022-2025).

Het is onze overtuiging, welke wordt onderbouwd met wetenschappelijk onderzoek, dat we met voor- en vroegschoolse educatie ontwikkelings- en onderwijsachterstanden van jonge kinderen voorkomen en bestrijden. In de eerste zes jaar maakt het kind de grootste ontwikkeling door. Dit is dan ook hét moment om de (taal)ontwikkeling te stimuleren en gelijke kansen te bevorderen.

De samenwerking met ouders en verzorgers is cruciaal in dit proces. We erkennen hun primaire rol in de ontwikkeling van hun kinderen. Daarom worden zij actief betrokken bij het vve-traject. Dit betekent dat we niet alleen kijken naar de ondersteuningsbehoeften van het kind, maar ook naar die van de ouders, om zo een gezamenlijke aanpak te realiseren die aansluit bij de behoeften van het gezin.

De wet OKE

Vve is een belangrijk onderdeel van het bestrijden van onderwijsachterstanden. Dit is geregeld in de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE, 2010). De wet OKE heeft gezorgd voor aanpassingen aan drie wetten:

- Wet Kinderopvang (WKO)
- Wet op het primair onderwijs (WPO)
- Wet op het onderwijstoezicht (WOT)

Met ingang van 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk van kracht gegaan. Deze wet regelt dat peuterspeelzaalwerk onder de definitie van kinderopvang komt te vallen. Het onderscheid tussen peuterspeelzalen en kinderdagverblijven is verdwenen en daarmee ook de subsidie aan de peuterspeelzaalorganisatie. Alle kinderopvangorganisaties kunnen een, mits zij aan het gemeentelijk kwaliteitskader voor voorschoolse voorzieningen voldoen, kindgebonden financiering (per kindplaats) aanvragen. Dit heeft, ook binnen gemeente De Wolden, gezorgd voor nieuwe verhoudingen en verantwoordelijkheden.

De landelijke overheid verdeelt het geld voor de aanpak van onderwijsachterstanden aan gemeenten en scholen vanaf 2019 volgens een nieuwe regeling. Deze regeling houdt rekening met meer kenmerken uit de omgeving van het kind. Onder andere hiervoor ontvangt gemeente De Wolden Rijksgeld voor de onderwijsachterstanden aanpak. Ook stelt het Rijk aanvullende eisen. De voorschoolse periode wordt (ook) door de Rijksoverheid en wetenschap gezien als cruciaal, om achterstanden vroeg aan te pakken.

De belangrijkste doorontwikkeling is de uitbreiding van het aantal wettelijke uren voorschoolse educatie aan doelgroepkinderen (peuters met een vve indicatie) en verplichte inzet van een hbo geschoolde pedagogisch beleidsmedewerker. Het aantal uur vve is per 1 augustus 2020 gestegen van tien naar zestien uur per week. Om de kwaliteit binnen vve te vergroten is per 1 januari 2022 inzet van een hbo geschoolde pedagogisch beleidsmedewerker verplicht (en wordt gefinancierd uit de Rijksmiddelen).

We stellen onze prioriteiten gezamenlijk en werken dit ook in gezamenlijkheid uit

Op basis van verschillende evaluatiesessie en werksessies zijn vier speerpunten geformuleerd voor de komende beleidsperiode. Deze speerpunten worden, net zoals ze tot stand zijn gekomen, in nauwe samenwerking met onze vve-partners verder ontwikkeld. De volgende vier speerpunten zijn voor de komende jaren geformuleerd:

Speerpunt 1: Indiceren en toeleiden

Alle doelgroepkinderen in gemeente De Wolden kunnen vanaf 2,5 jaar naar een voorschoolse voorziening met vve-aanbod. We streven naar een bereik van 100% van de doelgroepeuters.

Speerpunt 2: Kwaliteit van voorschoolse educatie

Alle voorschoolse voorzieningen in gemeente De Wolden, die vve aanbieden, zijn van hoge kwaliteit en voldoen aan alle wettelijke eisen en alle aanvullende eisen die binnen gemeente De Wolden zijn geformuleerd.

Speerpunt 3: Ouderbetrokkenheid

De ouders/verzorgers worden nauw betrokken bij de ontwikkeling van hun kinderen.

Speerpunt 4: Samenwerken en uitvoering

Er is een sterke doorgaande lijn, het voorschoolse aanbod en het vroegschoolse basisonderwijs sluiten goed op elkaar aan.

De belangrijkste ontwikkelingen tussen 2017 en 2024

Het bereik VE is in de afgelopen periode niet goed in beeld geweest. Er is in het proces naar een nieuw vve beleid een inventarisatie geweest om het huidige bereik en non-bereik VE in beeld te brengen. Hieruit is gebleken dat er in gemeente De Wolden een bereik is van 57% en dus een non-bereik van 43%. Het landelijk percentage ligt op circa 85%. Het bereik in De Wolden ligt dus veel lager dan het landelijke percentage.

Om deze redenen zijn verschillende ontwikkelingen in gang gezet gericht op het verbeteren van de kwaliteit en het verhogen van het bereik. De belangrijkste wijzigingen in het nieuwe beleidsplan t.o.v. 2017 zijn:

- De doelgroepdefinitie is geactualiseerd. Hierdoor kunnen we de kinderen die in aanmerking komen voor vve beter bereiken.
- Er zijn additionele afspraken gemaakt met de jeugdverpleegkundigen van de GGD voor het verbeteren van de toeleiding. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor het begeleiden van kinderen en hun ouders/verzorgers.
- We verbeteren de doorgaande lijn van consultatiebureau naar kinderopvang en onderwijs. Hiermee hebben we de doelgroepkinderen beter in beeld en we betrekken ouders/verzorgers actief bij de kansen en mogelijkheden die vve biedt.
- Om het bereik en non-bereik beter inzichtelijk te maken wordt dit per kwartaal verwerkt in een monitor.
- De kwaliteitsafspraken zijn geactualiseerd en we verwachten medio 2024 een eerste concept met vernieuwde resultaatafspraken.

- We laten de eis los dat kinderopvangorganisaties verplicht een vve-methode gebruiken die is opgenomen in de databank effectieve jeugdinterventies van het NJI. Uitgangspunt daarbij blijft dat er een garantie moet zijn dat het vve-aanbod passend en op maat is voor de betreffende doelgroep. Dit dient dan ook aangetoond en onderbouwd te worden volgens het principe van Opbrengst gericht werken (OBW).

Als gemeente zijn we regievoerder voor vve in onze gemeente. Het beleidsplan voor-en vroegschoolse educatie 2024 is een belangrijk document om, samen met alle partners, uitvoering te geven aan een belangrijk deel van de onderwijsachterstandenaanpak. We brengen onze basis op orde en bieden we een stevig fundament om op verder te bouwen.

De financiële gevolgen zijn

Er zijn geen financiële gevolgen. Wel is het goed de financiële kaders voor OAB en vve te schetsen. Gemeente De Wolden ontvangt jaarlijks twee uitkeringen gericht op OAB/vve en peuterspelen:

OAB-uitkering

Gemeente De Wolden krijgt van het Rijk jaarlijks geormerkte gelden in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK) voor de uitvoering van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Hiermee worden maatregelen gericht op voorschoolse educatie en achterstandenbestrijding bekostigd. OAB gelden kunnen niet terugvloeien naar de algemene middelen. De huidige OAB-periode van het Rijk loopt tot en met 2026. In 2024 is de OAB-uitkering € 169.390.

Asscher-middelen

Daarnaast krijgen gemeenten van het Rijk zogeheten 'Asscher-middelen' (naar de toenmalig verantwoordelijk minister van SZW). Deze middelen komen binnen via het Gemeentefonds (niet geormerkt) voor het verzorgen van een aanbod voor reguliere peuters van ouders zonder kinderopvangtoeslagrecht. Gemeente De Wolden ontvangt jaarlijks een bedrag van € 62.342. Deze middelen staan in de begroting van gemeente De Wolden voor OAB.

Beschikbaar budget	2024	2025	2026
OAB-uitkering* (SPUK)	€ 169.380	€ 145.962**	€ 145.962**
Asscher-middelen (Lokaal OAB-budget)	€ 67.735	€ 67.735	€ 67.735
Totaal beschikbaar	€ 237.115	€ 213.697	€ 213.697

* De specifieke uitkering voor OAB wordt als voorschot uitbetaald en aan het eind van het kalenderjaar vastgesteld. Jaarlijks wordt de OAB-uitkering aangepast op basis van de gemeentelijke achterstandsscore welke wordt berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

** Op basis van de gemeentelijke achterstandsscore zoals gepubliceerd door het CBS en het budget van het ministerie van OCW voor 2024 uit de Rijksbegroting 2023 heeft De Leeuw een landelijke OAB-prognose opgesteld. Deze laat voor gemeente De Wolden een daling zien van € 23.418.

Begroting 2025

De kosten die voortvloeien uit het vve-beleid worden gedekt in de OAB-uitkering. Van het budget van € 67.735,- is voor 2025 € 65.700 begroot. Dit zijn kosten die niet kunnen worden gedekt vanuit de OAB-uitkering.

Begroting Asscher-middelen	2025
Subsidie reguliere peuteropvang	€ 15.000
Drentse Onderwijs monitor	€ 7.000
VSV-Coaching (voortijdig schoolverlaters)	€ 16.000
Hoogeveen On Stage	€ 5.000
Onderwijs zorg aanbod Meppel	€ 17.000
Lespakketten	€ 1.000
Leerlingprognoses	€ 3.500

Kopgroep wethouders voor Kindcentra	€ 1.200
Totaal	€ 65.700

Alternatieven

Er zijn geen alternatieven. Een actueel beleid is nodig om actuele prioriteiten en uitgangspunten te hebben voor het uitvoeren van de wettelijke taak ten aanzien van vve. Dit om ervoor te zorgen dat onze gemeentelijke inzet aansluit bij de behoefte van onze inwoners in De Wolden.

Participatie

Het beleidsplan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met onze vve-partners waaronder de jeugdverpleegkundigen van de GGD, kinderopvangorganisaties, welzijn De Wolden en het onderwijs. In gezamenlijkheid is de vorige beleidsperiode geëvalueerd en zijn nieuwe prioriteiten gesteld. In verschillende werkgroepen zijn de gestelde prioriteiten uitgewerkt. Alle betrokken partijen hebben positief ingestemd met dit beleidsplan.

Communicatie

Na vaststelling van het beleidsplan zal een startbijeenkomst georganiseerd worden waarbij alle betrokken vve-partners geïnformeerd worden over het nieuwe beleid.

De verdere overlegstructuur bestaat in grote lijnen uit:

- Het LEA-overleg van gemeente De Wolden waar vve twee keer per jaar op de agenda staat om de gezamenlijke de uitvoering van het beleid te bepalen.
- De kerngroep vve, welke twee keer per jaar bij elkaar komt, gericht op beleidsvoorbereiding.
- Clusteroverleggen, drie tot vier keer per jaar worden er clusteroverleggen georganiseerd voor verbinding en uitwisseling met medewerkers in de uitvoering.

Bijlagen

- Bijlage 1 - Beleidsplan voor- en vroegschoolse educatie De Wolden 2024
- Bijlage 2 - Raadsvoorstel beleidsplan voor- en vroegschoolse educatie
- Bijlage 3 - Advies ASD 20240530
- Bijlage 4 - Schriftelijke reactie Adviesraad Sociaal Domein